

A woman with blonde hair, wearing a bright blue jacket with a bicycle and gear pattern, is holding a bicycle tire up in the air. She is looking upwards. In the background, there is a red bicycle, a blue structure, and green foliage. The sky is overcast.

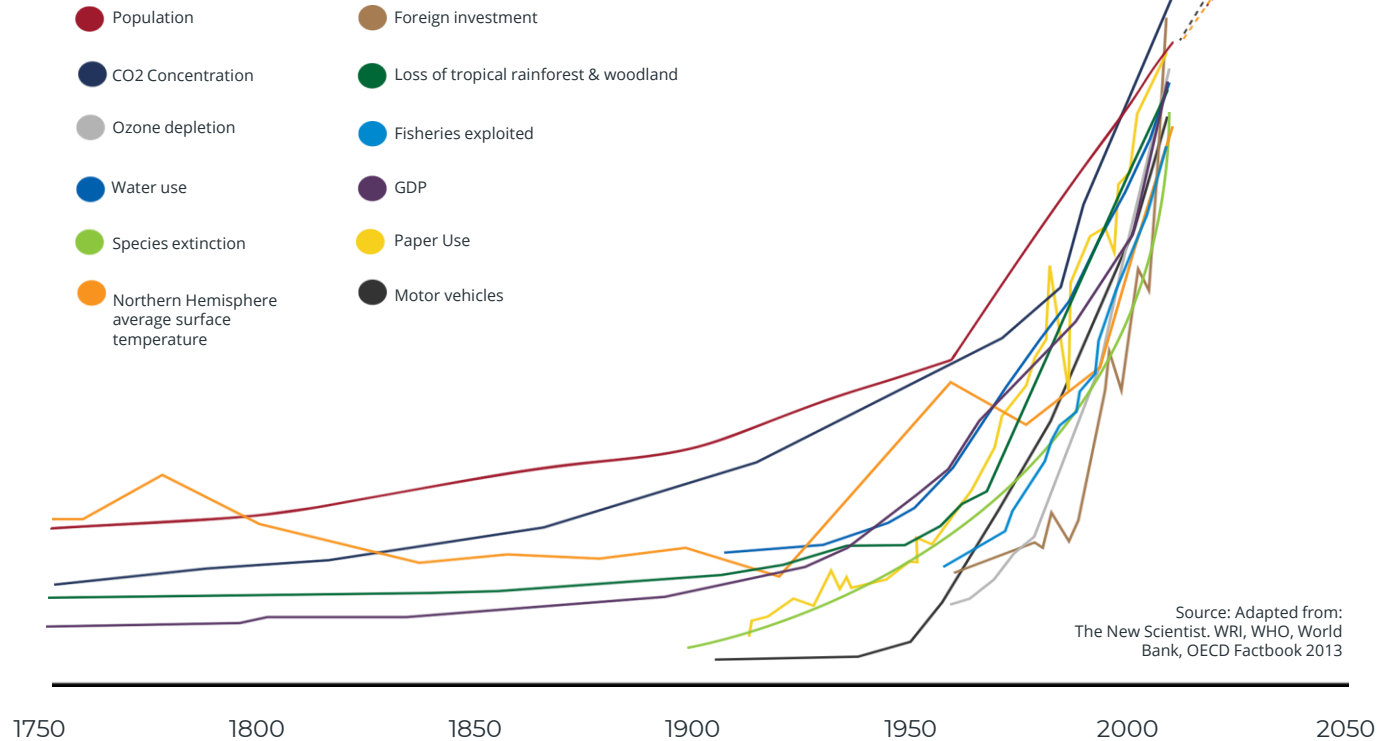
CIRCO

MINI-WORKSHOP CIRCULAIR ONDERNEMEN
Hoeksche Waard voor ondernemers 8 okt 2021
Thirza Monster

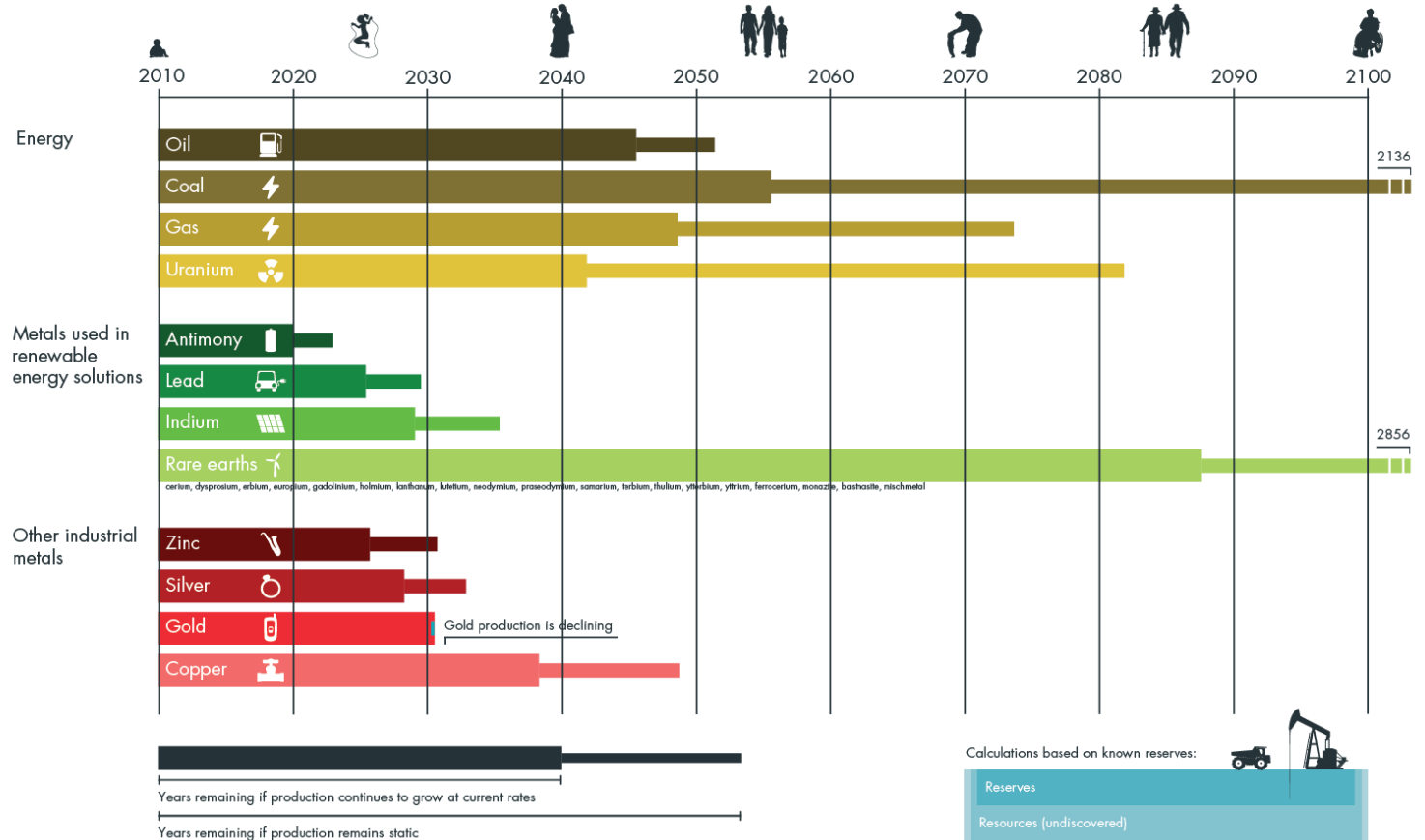
A close-up photograph of a tree trunk covered in moss, with a blurred forest background. The tree trunk is on the left side of the frame, showing detailed texture of the bark and the vibrant green moss growing on it. The background is a soft-focus forest with various shades of green and brown, suggesting a natural, wooded environment. A yellow rectangular box is overlaid on the right side of the image, containing white text.

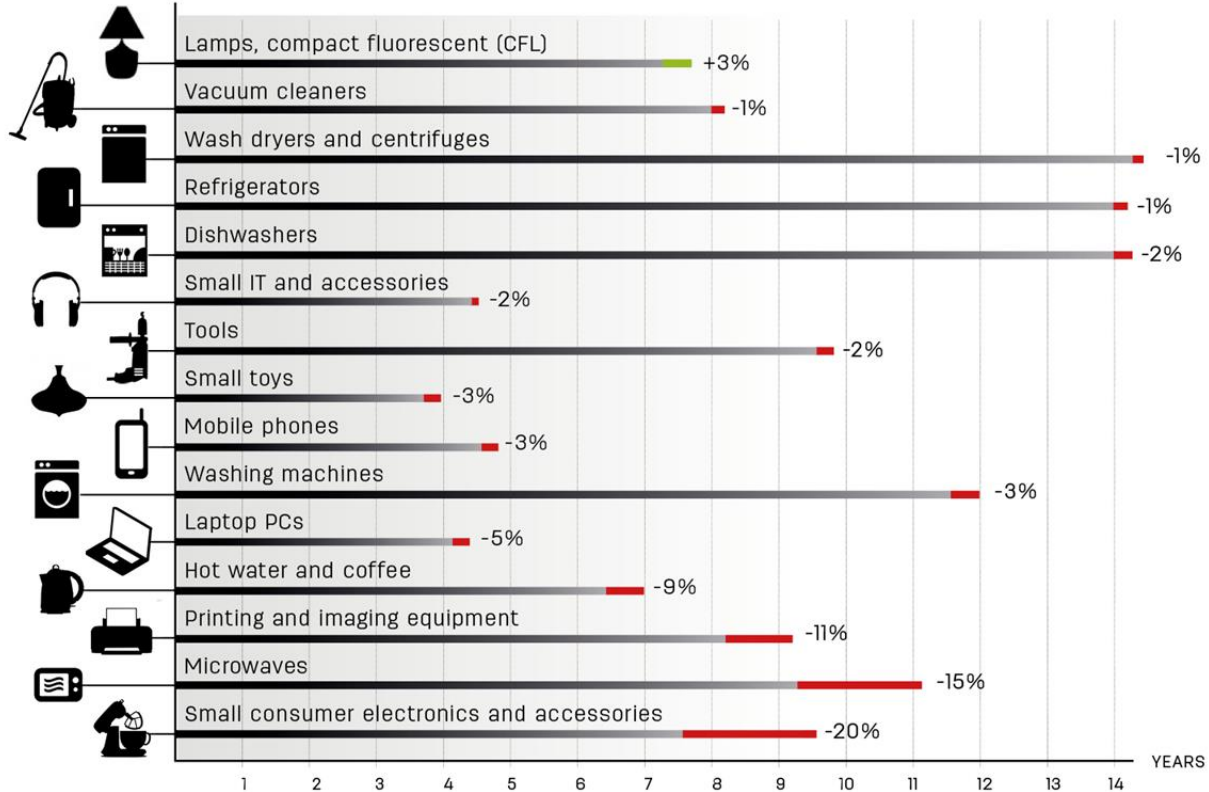
**WAT IS DE
CIRCULAIRE
ECONOMIE?**

Exponentiële groei

BORN IN 2010: HOW MUCH IS LEFT FOR ME?

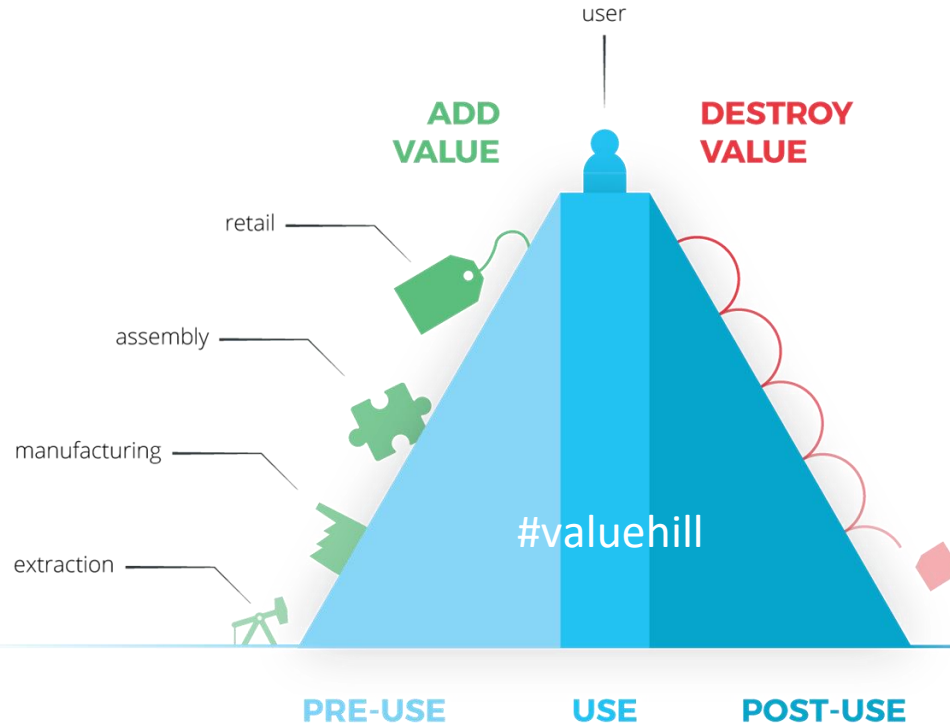
WAARDEVERLIES

Figure 6. Creation and preservation of value along the product chain (Benton & Hazell, 2013)

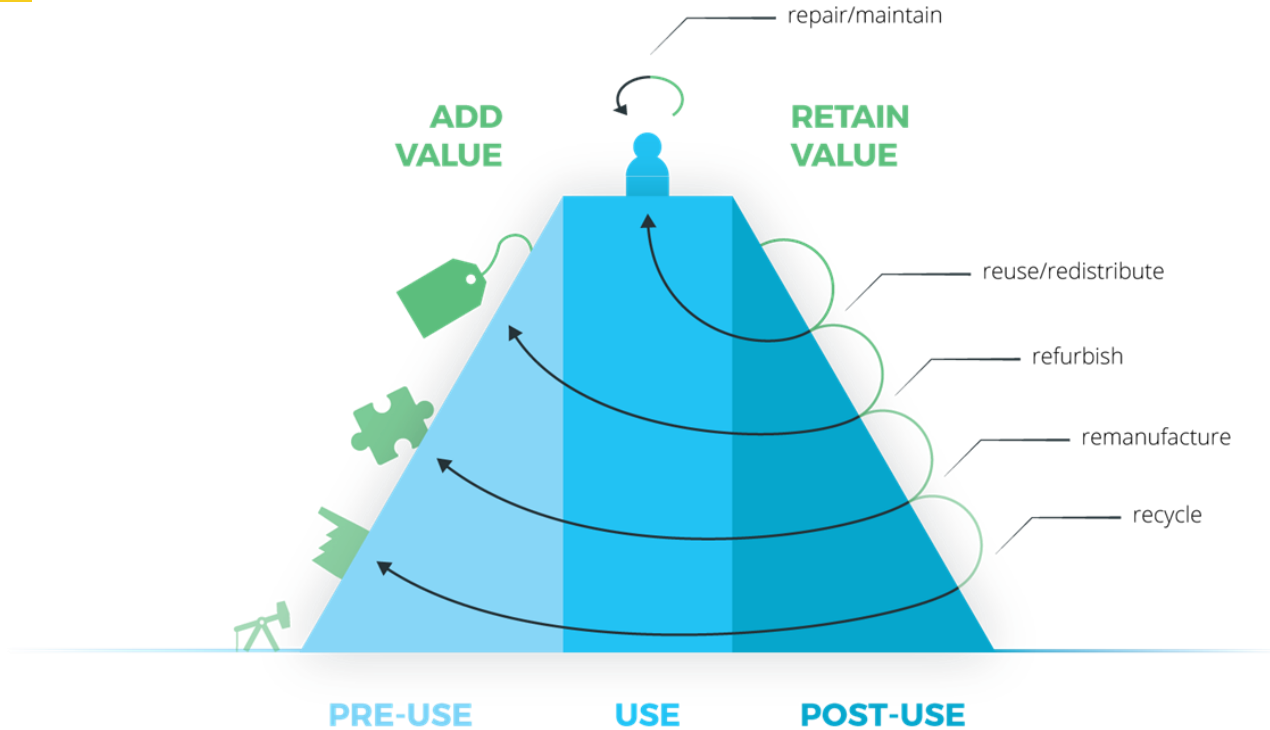
CIRCO

LINEAR BUSINESS

CIRCO

CIRCULAR BUSINESS

WAT *DOET* CIRCO?

- Twee producten: Track & Class
- Bedrijven op weg helpen met circulair ondernemen
- 3 workshopdagen
- 8-12 bedrijven, 2p per bedrijf
- Resultaat:
  - Circulaire propositie: product, dienst en/of business model
  - Stappenplan

Online omgeving

1 Kennis

Introductie waarde piramide

🕒 Doorlopen

2 Oefening

Plaats de actoren in de keten

🕒 30 minuten

3 Oefening

Voeg transacties toe

🕒 10 minuten

4

Vir

🕒

CIRCO [Track naam] - [datum]

INTAKE

Dubbelklik op onderstaand figuur voor openen leermodule

Help! Over hoe te werken met de app en een koppeling.

A. Kansen identificeren

end of life aanpassen (consistent met leermodule) > einde gebruik

Defining afgerond? Nee Ja

B. Kansen selecteren

Defining afgerond? Nee Ja

Defining afgerond? Nee Ja

Defining afgerond? Nee Ja

Matching game

Defining afgerond? Nee Ja

OGATE CARVAS

CIRCO

ENKELE DEELNEMERS (INMIDDELS >1000)

Lune

BENNING
World Class Power Solutions

G. Kornuyt by

BRINK
Industrial

bruynzeel
storage systems

Interface®

Life & Mobility
INSPIRED BY LIFE

JAN KUIPERS
NUNSPEET

van Ganswinkel

FALCO

auping

innovators in agriculture

BAARS & BLOEMHOFF

ahrend

grijzen
mark & straatdesign

RECTICEL

VelopA
CITYSTYLE

PHILIPS

kowbedaux®

Eneco

DESKO
KANTOORMEUBELN

HUBBELL

KOSSMANN.DEJONG
exhibition architects

DESSO
The Floor is Yours

ESD
_systemwanden

CIRCO

Gerealiseerd in Zuid-Holland sinds 2019

11

Tracks

±110

Deelnemers

20+

Partners

Bouw & Logistiek in de stad

Binnenstedelijke bouw

Circulaire zonnepanelen

Natuurvezels

Evenementen, Horeca & Catering

Minerale fractie uit bodemassen

Toekomstbestendige bouwplaats

Hout uit bouw en sloop

Maritieme maakindustrie / installatie techniek

AVI Bodemassen

Kansrijke thema's - in de provincie Zuid-Holland

Bouw: nieuwbouw, transformatie van panden en bouwhubs in de regio

Circulaire bedrijventerreinen

Maritiem: kansen in de scheepsbouw

Maakindustrie: Circulaire economie Smart Industry (CESI).
Toolkit zodat ondernemers de eigen stand van zaken zien op het gebied van Smart industry en circulaire economie

Biomassa, natuurinclusieve landbouw en coöperatieve grond

MAAKINDUSTRIE

Track – Circulaire vilt keten

19 januari & 2 en 16 februari 2022
09.00 - 17.00 uur

De urgentie om de textielsector te verduurzamen heeft alle aandacht zowel in Nederland als wereldwijd. Het handen en voeten geven aan diverse circulaire oplossingen komen in stroom versnelling. Met deze track spelen we hierop in en gaan we dieper in op alle mogelijkheden rondom Vilt.

[Meer info & aanmelden](#) →

BUSINESSKANSEN / KUNSTSTOF

Track – Medische disposables

26 oktober (op locatie), 9 (online) & 25 novemb
2021 (op locatie)

Kunststof producten en disposables zoals injectiespuiten, mondkapjes, handschoenen en verpakkingen worden op grote schaal toegepast in de medische sector. Deze producten leveren grote voordelen op voor c hygiëne, bescherming van zorgmedewerkers gebruiksgemak en kosten. Helaas zijn de meeste producten nog niet ontworpen met h oog op slim en veilig hergebruik of recycling Dit vraagt om nieuwe ontwerpen én nieuwe businessmodellen.

[Meer info & aanmelden](#) →

BOUW

Verduurzamen van bestaande bouw

28 oktober, 17 november en 1 december
09-13 uur

De Nederlandse economie moet in 2030 voor 50% circulair zijn en in 2050 zelfs voor 100%. Dat vraagt om aanpassingen in de manier van (samen)werken en ondernemen. Ook in de bestaande bouw!

[Meer info & aanmelden](#) →

KETENSAMENWERKING

/ CONSUMENTENGOEDEREN

Track – Circular leather

21 oktober (op locatie), 4 november (online) en
18 november 2021 (op locatie)

Duurzaamheid en circulariteit zijn actuele thema's binnen elke industrie. Het inspelen op deze trend, de vraag van de markt en het anticiperen op regelgeving vraagt om innovatie en creativiteit. Zo kun je je bedrijf stevig positioneren voor de toekomst. Het is daarbij belangrijk te onderzoeken hoe jij je bedrijfsvoering en je productaanbod kunt aanpassen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan de productie, bewerking of het vermarkten van schoenen, accessoires en benodigdheden voor de leerbranche. Dit vraagt om nieuwe ontwerpen én nieuwe business modellen. Deze CIRCO track is specifiek ontworpen om deze nieuwe ideeën te ontwikkelen.

[Meer info & aanmelden](#) →

Interne marktplaats gebruikt staal

CIRCO case:
Heerema Marine Contractors
CIRCO Track 2018 Maritieme (maak)industrie

Deelnemer:
Jelle ter Braak
Structural Engineer

CIRCO
creating business through
circular design

Contactgegevens CIRCO
Bas Hillerström, bas@circo.nl

Circulaire oplossing

Een interne marktplaats voor gebruikt staal.

Aanleiding

HMC gebruikt stalen balken als tijdelijke onderstellen voor boorplatforms op zee. Voorheen kozen ze standaard voor nieuw staal. Dat kon goedkoper en duurzamer.

Obstakels

Het motiveren van de interne projectmanagers om het gebruikte staal af te leveren in de opslag, want het verkopen van het staal levert op korte termijn meer op.

Oplossingen

In de interne marktplaats is nu een overzicht van de financiën te zien, waardoor alle medewerkers kunnen zien wie er hoeveel staal teruglevert. Een soort 'naming and shaming' dus, wat de projectmanagers motiveert het staal toch terug te leveren.

Opbrengsten

Specifieke cijfers zijn nog niet bekend, maar het gaat om substantiële cijfers, want in de tijdelijke opslag ligt rond de 6 miljoen kilo gebruikt staal.

Belangrijkste leerpunt Track

Soms is het het beste is om maar gewoon te beginnen met een project, en het dan later intern te 'verkopen'. Want je gaat andere mensen niet meekrijgen door alleen het idee te verkondigen.

Circulaire gevels

CIRCO

creating business through circular design

Circulaire gevels – Kloeckner Metals ODS Nederland

“We wilden graag een circulair project opstarten. In de CIRCO track werden alle spelers in de keten samengebracht en hebben we gekeken naar de mogelijkheden.”

- Ron Jacobs, Sales manager Kloeckner Metals ODS Nederland

Deelnemer CIRCO track

Uitdaging

Door Kloeckner geleverde stalen gevelprofielen lenen zich goed voor hergebruik in een circulaire economie. Het bedrijf is van origine slechts distributeur van deze halfabricaten en is niet gewend de eigenaar te blijven. Na een CIRCO track is Kloeckner met ketenpartners verschillende circulaire proefprojecten gestart.

Circulaire ontwerpstrategie

Voor de projecten worden herbruikbare gevelcomponenten opgespoord in een “oogstkaart” en ingezet in tijdelijke gevels. Hiervoor worden demontabele bouwverbindingen gebruikt in plaats van het gebruikelijke lassen of verankering in beton.

Circulair businessmodel

Versillende businessmodellen worden getest: een *take-back* systeem aan het einde van gebruik, een lease systeem en een ‘*Gevel as a Service*’ model. Hierin levert Kloeckner kosteloos gevelprofielen, gecombineerd met een servicecontract voor installatie en onderhoud.

Resultaat & vervolg

Kloeckner heeft de leiding genomen in een overkoepelende stichting van ketenpartners in de gevelindustrie van waaruit de circulaire projecten zijn gestart. Zij zijn nu op zoek naar een neutrale partij die de leiding kan overnemen in de toekomst.

Circulaire & biobased betonproducten

CIRCO
creating business through circular design

Circulaire & Biobased betonproducten – Bio Bound

“Uiteindelijk moet je iedereen in de keten mee hebben om het te laten werken. Zoek elkaar op, deel je kennis en durf ook onderuit te gaan: al doende leert men!”

- Jaap Schotanus, Oprichter Bio Bound

Deelnemer CIRCO track

Uitdaging

In de buurt van Schiphol wordt olifantsgras (miscanthus) gekweekt om ganzen te weren. Deze grassoort blijkt ook bruikbaar als vezel in beton. Bio Bound gebruikt deze miscanthus vezels voor de productie van circulaire, biobased betonproducten voor de inrichting van de buitenruimte.

Circulaire ontwerpstrategie

Bio Bound producten bestaan uit een mix van een uitgekende betonsoort, gecombineerd met reststoffen als betonpuingranulaat en olifantsgras. Deze grassoort heeft als voordeel dat het snel groeit en veel CO2 opneemt, dat voor langere tijd in het beton vastgelegd. De milieu-impact is de helft lager dan die van traditioneel beton.

Circulair businessmodel

Het beton is ongeveer 10 tot 15% duurder dan 'standaard' beton, o.a. vanwege het hergebruik van materialen en grondstoffen en de kosten van handling. Het lagere materiaalgewicht levert daarnaast ook veel economische voordelen op.

Resultaat & vervolg

Inmiddels worden Bio Bound producten grootschalig ingezet, o.a. op het Schiphol Trade Park en als fietspaden. Daarnaast is het *Bio Bound Take Back System* (BTBS) in het leven geroepen, waarbij ze oud beton inzamelen voor hergebruik.

Remanufacturing & refurbishment

CIRCO
creating business through circular design

Remanufacturing & Refurbishment – Schelde Exotech

“CIRCO heeft geholpen om de propositie rond krijgen voor ons eigen bedrijf en ik kan het nu commerciëler inkleden voor de klant.”

- Jos Mols, Managing Director Schelde Exotech

Deelnemer CIRCO track

Uitdaging

Schelde Exotech levert grote industriële apparatuur, zoals chemische reactoren, opslagtanks, warmte-wisselaars, en drukvaten. De hoge kwaliteit maakt deze Nederlandse specialistische apparatuur duurder dan buitenlandse concurrenten. Het bedrijf kreeg steeds vaker de vraag of zij ook reparaties aan oude apparatuur konden uitvoeren.

Circulaire ontwerpstrategie

Schelde Exotech heeft zich toegelegd op preventief onderhoud en verregaande revisies van warmte-wisselaars en drukvaten. Hiermee kan de levensduur van de producten worden verlengd en worden producten in originele staat hersteld of verbeterd.

Circulair businessmodel

De gereviseerde producten kosten de klant aanzienlijk minder dan nieuwe apparatuur en het onderhoud levert Schelde Exotech een betere marge op. Het verlengen van de levensduur levert tevens milieuwinst op, dus is het een win-win scenario.

Resultaat & vervolg

Deelname aan de CIRCO track heeft geholpen om de circulaire diensten beter onder de aandacht te brengen bij klanten. De *remanufacturing* en *refurbishment* diensten maken nu 5 tot 10% uit van de omzet van het bedrijf.

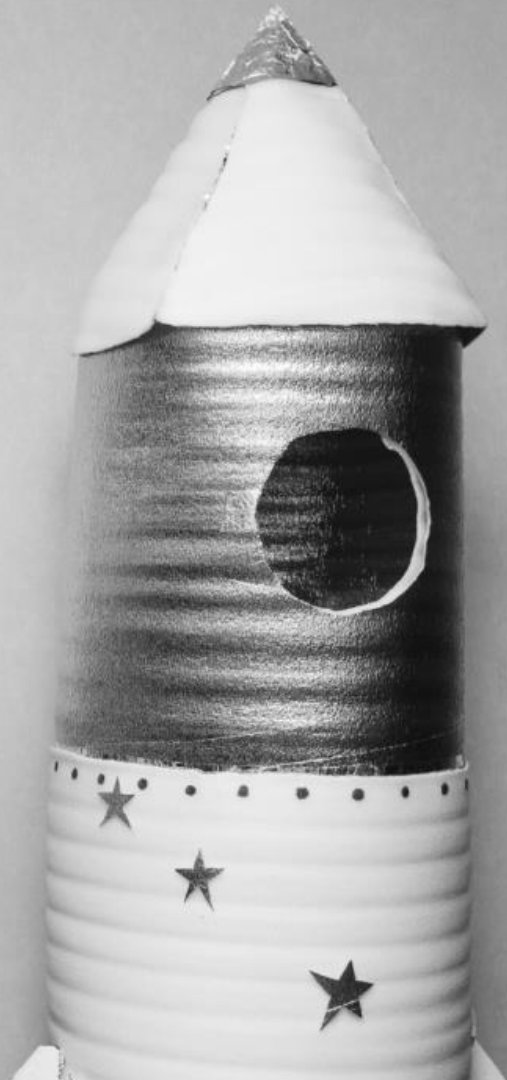

DDHW

**DUURZAAMHEIDSDAG
HOEKSCHE WAARD
VOOR ONDERNEMERS**

CIRCO

AAN DE SLAG

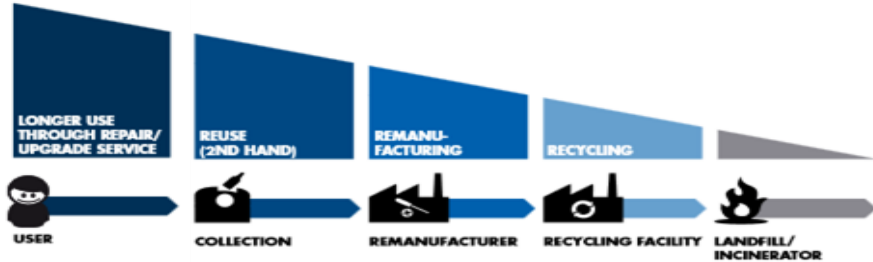
CIRCO

VIJF STAPPEN IN SNELKOOKPAN

1. Identificeer waardeverlies van een (jouw?) product
2. Kies een kans
3. Pas circulaire business modellen toe
4. Pas circulaire design strategieën toe
5. Wat ga je hier morgen mee doen?

VOORBEELD WAARDEVERLIES: MOBIELE TELFOON

- Ecologische waarde
- Economische waarde

MOBIELE TELEFOON

Gebruik

- Smartphones zijn onderhevig aan snelle technologische vooruitgang
- Schade aan veelal dezelfde componenten

End-of-life

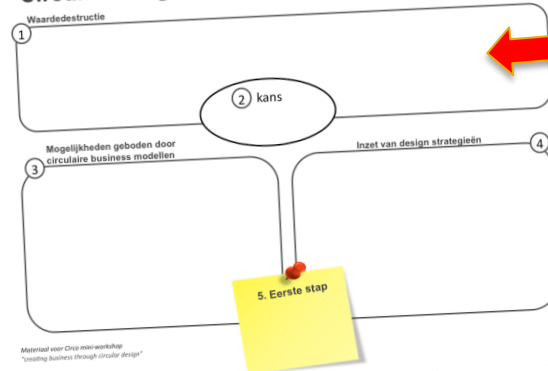
- Niet gebruikt product blijft in kast
- Groot deel in vuilnisbak / container

STAP 1: IDENTIFICEER WAARDEVERLIES

- Kies een (jouw?) product
- Identificeer momenten van waardeverlies, ná het aankoop-moment
- Schrijf op, op formulier

Circular design process

- Hoe zorg je ervoor dat je telefoon langer wordt gebruikt?
- Hoe kan je de waarde van het product / component / materiaal vergroten?
- Hoe kan je het product / component / materiaal terugwinnen en weer inzetten?

Focus op langer gebruik

- Maak telefoon upgradeable
- Claim/organiseer de “next life” (2^e hands) markt

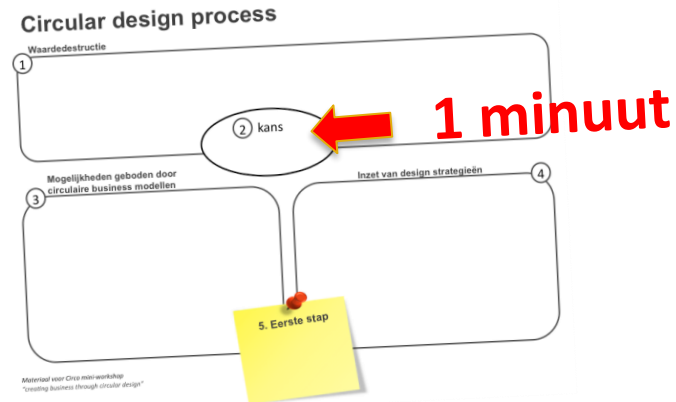
Focus op end-of-life

- Zamel afgedankte telefoons in, voor hergebruik van product, componenten of materiaal. Verlaag zo je kostprijs, verhoog de binding met je klant

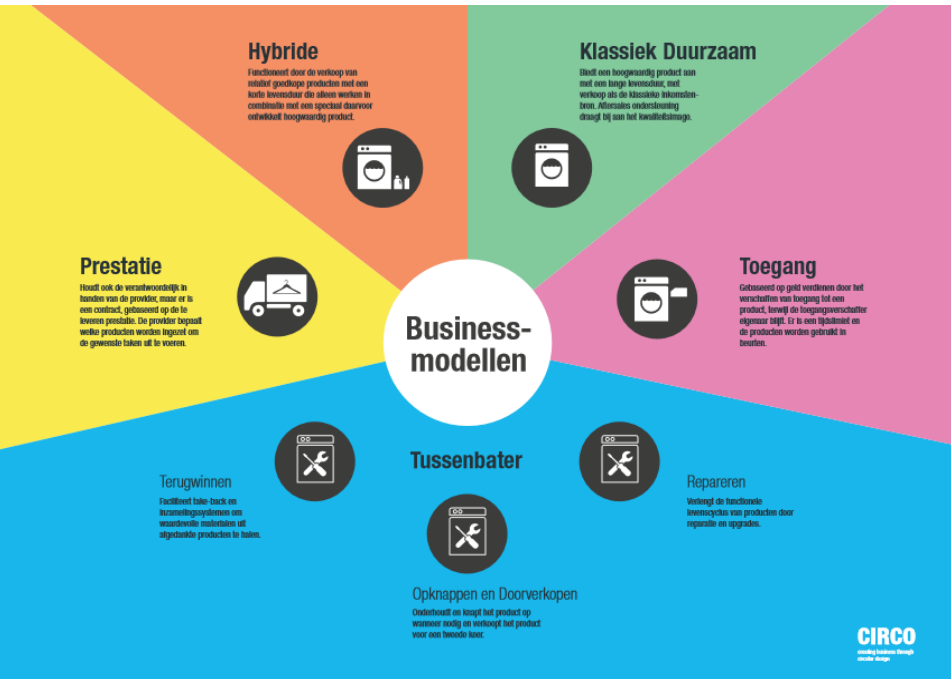
STAP 2: KIES EEN KANS OM UIT TE WERKEN

- Kijk door je oogharen naar de momenten van waardeverlies (stap 1)
- In welk waardeverlies zie je de **grootste kans** voor nieuwe business?
- Schrijf die op

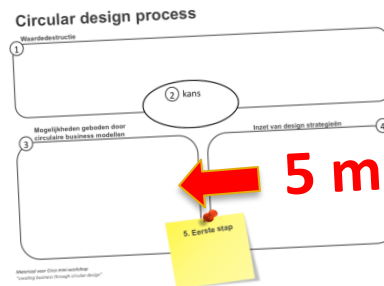
Businessmodellen

Ontwerpstrategieën

Met welke business modellen
kun je jouw **kans max. verzilveren?**

- Classic long-life model
- Hybrid model
- **Gap-exploiter model**
- Access model
- Performance model

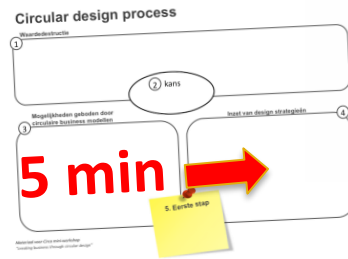
VOORBEELD Mobile Telefoon: Gap exploiter

- Koop telefoon terug na gebruik
- Refurbish
- Verkoop 'm op "next life" markt

Welke design strategieën leiden bij jouw kans tot **maximaal waardebehoud**?

1. **Attachment & Trust**
2. Product Durability
3. Standardization & Compatibility
4. **Ease of maintenance & Repair**
5. **Upgradability & Adaptability**
6. Dis & Reassembly

Mobiele Telefoon

- Attachment & Trust: Laat gebruiker 'm personaliseren
- Upgradability; voorzie in upgrades door upgradeable componenten
- Ease of maintenance en repair; vervang eenvoudig kapotte onderdelen

ROUTEKAART VOOR REALISATIE

Waar zou je morgen mee aan de slag kunnen?

Wat is dan je eerste actie?

CIRCO

WELKE THEMA'S & VRAAGSTUKKEN?

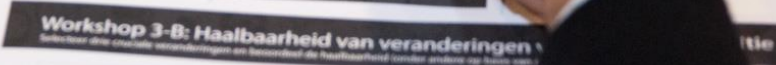
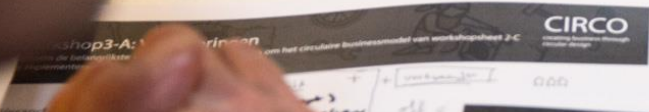

FRANCIEREN
→ "Franse" aspect
→ "Franse" aspect
→ "Franse" aspect

WETENPARTIJ
→ "Wetenschappelijke" aspect
→ "Wetenschappelijke" aspect

GEbruiker
→ "Gebruiker" aspect
→ "Gebruiker" aspect

THEMA
→ "Thema" aspect
→ "Thema" aspect

Haalbaarheidsniveau 2020	Verandering 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Identificatie	
Verandering 1	
Verandering 2	
Verandering 3	
Verandering 4	
Verandering 5	
Verandering 6	
Verandering 7	
Verandering 8	
Verandering 9	
Verandering 10	